

Strijd om de berg van het heilig sieraad

Psalm 130 : 1, 2

Psalm 132 : 8

Psalm 59 : 5, 10

Psalm 60 : 1, 7

Psalm 107 : 6, 7, 8

‘En hij zal de tenten van zijn paleis tussen de zeeën opzetten, bij de berg van het heilig sieraad. Dan zal hij tot zijn einde komen, en geen helper hebben’. Daniël 11:45

Gemeente,

‘Daar is uit 's werelds duistere wolken, een Licht der lichten opgegaan’. Dat zijn woorden om in gedachte te houden bij het leven van Daniël 11. Duistere wolken van de wereld. Het gaat opnieuw over de toekomst. We horen hoe de waarheid voor Daniël wordt ontsloten: ‘En ik, ik stond in het eerste jaar van Darius, de Mediër. hem terzijde als zijn hulp en toeverlaat. Nu zal ik u dan de waarheid bekend maken’. Het laatste vers van hoofdstuk 10 verwijst naar het boek van de waarheid. De toekomst wordt ontsloten. Maar het wordt er bepaald niet eenvoudiger op. Het zijn misschien wel de moeilijkste hoofdstukken uit heel de Bijbel. Soms leggen wij een bepaald boek nog even weg voor onze kinderen of kleinkinderen. Dat is nog te moeilijk. Of dat is nog te spannend. Daar ben je nu nog niet aan toe. We bewaren het voor een later moment. Misschien zouden we dat met Daniël 11 ook willen doen. Je bent eigenlijk geneigd om het over te slaan. Maar het is wel Gods openbaring. En geen enkel woord van God is leeg en krachteloos. Het is een profetie, waarvan de Bijbel het zegt: ‘U doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats’. Duister is de tijd die dit gedeelte beschrijft. Jesaja zegt: ‘Duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de volken’. Het zijn de donkere dagen en eeuwen voor Kerst, voor de komst van Christus. Deze duisternis moet onderkend worden, om het Licht van de wereld te zien en tot dat Licht te komen. Zo lezen we dit hoofdstuk. Het geeft een overzicht van de wereldgeschiedenis. Daniël 11 omspannt een grote periode in de tijd. Het hoofdstuk gaat over de tijd van 536-164 voor Christus. Daniël heeft dit alles gezien, nog voordat het zou gebeuren. Wonderlijk is dat. Een overzicht van de geschiedenis, voordat het gaat gebeuren. God laat de geschiedenis dus vooraf beschrijven. Je zou kunnen zeggen: we lezen hier berichten uit de krant van morgen.

We proberen vooral de hoofdlijn helder te krijgen. Hoe is het hoofdstuk opgebouwd? Het eerste vers vormt de inleiding. Het tweede vers gaat over het Perzische rijk. De verzen 3-4 gaan over het Griekse rijk. Vervolgens gaan de verzen 5-20 over de rijken van Egypte en Syrië. De verzen 21-45 tenslotte gaan over de tijd van koning Antiochus Epifanes. Onder deze vorst brak de Makkabese opstand uit. Hij maakte zich gehaat bij de Joden door in te grijpen in hun godsdienstige leven. Hij eiste van hen dat ze aan de afgoden gingen offeren. Het zijn de donkere dagen en eeuwen voor Kerst. We zien dat het hoofdstuk niet evenredig is verdeeld over de verschillende perioden. Over het Perzische rijk lezen we maar een enkel vers, andere rijken worden veel uitvoeriger beschreven. Het is ook niet een geschiedenisboek in de moderne zin van het woord, maar het is profetie. Dat moeten we niet vergeten. Het kan zijn dat we bij het lezen van deze hoofdstukken in verwarring raken. Zo verwarrend als deze hoofdstukken, zo verwarrend lijkt de wereldgeschiedenis zelf. Bovendien wordt de naam van

de HEERE niet genoemd in dit gedeelte. Is dat niet vaak onze ervaring in de wereldgeschiedenis, dat God de grote Afwezige lijkt te zijn? Dat we denken: waar is Hij, waar blijft Hij? Maar laten we niet te snel onze conclusies trekken. Dit hoofdstuk is een vervolg op het vorige hoofdstuk, waar de Man in linnen gekleed aan Daniël verschijnt. Daarover ging de vorige keer. Toen sprak een engel met Daniël. Deze engel behoort tot de hemelse strijdkrachten. Engelen die betrokken zijn bij de strijd van Gods kerk op aarde. Er zit een duidelijk plan achter de gebeurtenissen. Het plan van God wordt in vers 2 aangeduid met het woord waarheid. De waarheid wordt verkondigd. De waarheid die bij God vandaan komt.

Over het Perzische rijk (vers 2) lezen we dat er nog drie koningen aan de macht zullen komen. De vierde zal grotere rijkdom verwerven dan alle anderen. Daarmee wordt Ahasveros bedoeld. Hij is inderdaad op een bepaald moment opgetrokken tegen Griekenland. Daarna zal er andere een machtige koning aan de macht komen. Daarmee wordt Alexander de Grote bedoeld. Hij zal handelen, zo zegt vers 3, naar eigen goeddunken. En dat geldt eigenlijk voor alle genoemde vorsten. Ze halen successen, maar worden ook weer verdreven. Dan volgen de verzen 5-20. Het gaat over de koningen van het zuiden en het noorden. Dat moeten we lezen vanuit perspectief van Israël. Het zuiden is vanuit Israël gezien Egypte en het noorden is Syrië. De woorden van de profetie gaan dus over het land Israël. In vers 6 lezen we dat het noorden en het zuiden vriendschap sluiten. Zo worden allerlei historische gebeurtenissen aangeduid. De strijd die volgt tussen de verschillende koningen. Het is een korte samenvatting van de geschiedenis van het Midden-Oosten. Grote lijnen worden getrokken. Ze worden getekend in hemels licht. De geschiedenis lijkt een aaneenschakeling van geweld en strijd om de macht. Een verhaal van moord en leugen, van overspel en ontrouw. Het is altijd weer opgaan, blinken en verzinken. En tenslotte is er geen overwinnaar, maar zijn er alleen maar verliezers. Daniël is bezig ons de waarheid bekend te maken.

Nu volgen de verzen 21-45 die gaan over koning Antiochus van het Grieks-Syrische rijk. Dit rijk wordt ook aangeduid als het rijk van de Seleuciden. Deze verzen vormen het langste deel van het hoofdstuk. De laatste koning van Syrië heeft een grote nederlaag geleden tegen de Romeinen. Dan komt Antiochus aan de macht. Eigenlijk komt de troon aan zijn neef toe, maar hij weet deze via een omweg te veroveren. Daarom wordt hij de verachtelijke koning genoemd. Deze Antiochus speelde een grote rol in de periode tussen het Oude en Nieuwe Testament. Hij dwong de Joden tot afgodendienst. Daarom staat hij model voor het nieuwtestamentische spreken over de antichrist. Hij is een type van de wetteloze mens, van de goddeloze mens die zich zal stellen in plaats van God en Christus. Er wordt in vers 22 gesproken over armen van de overstroming. Daarbij moet je denken aan een leger van soldaten die alles vernietigen. Een verwoestende overstroming. De 'vorst van het verbond' is waarschijnlijk hogepriester Onias die in het 171 voor Christus werd vermoord. Zo was Antiochus een vijand van Gods volk. In vers 28 wordt gezegd dat zijn hart zal zijn tegen het heilige verbond. Dat is tegen het volk van Gods verbond. Het verbond zoals werd opgericht bij de berg Sinai. We leren deze Antiochus kennen als een vijand van de levende God.

In de verzen 33-35 horen we over verzet van de Joden die trouw blijven. De verstandigen onder het volk. Zij staan de goede kant. Zij zullen velen onderwijzen. Zij onderwijzen mensen over de weg van God. We laten allerlei historische details rusten. Bijbelcommentaren schrijven daar uitvoerig over. Het gaat steeds over de strijd tussen waarheid en leugen. Daaruit kunnen we ook vandaag leren. Wat hebben wij nodig om staande te blijven tegen antichristelijke

machten en krachten? Het onderwijs vanuit Gods Woord is onmisbaar. De geestelijke wapenrusting die helpt om staande te blijven in de boze dag. Het volk van God blijft niet staande door politiek of door tactiek, maar door gefundeerd te zijn in de Schriften. Daarom is het belangrijk dat wij de Bijbel lezen en kennen. Dat wij leven uit het Woord van Gods genade. De geboden en beloften die ons daarin zijn gegeven. Zo kunnen wij de aanvallen van de boze weerstaan en staande blijven. We hoeven niet te zeggen dat het alleen in onze tijd moeilijk is, als je leest wat de Joden in die dagen moesten doorstaan. Er zijn mensen die trouw blijven aan de HEERE. Verstandigen onder het volk. En dat wordt opgemerkt door Antiochus. Hij ziet in hen een gevaar voor zijn plannen. Sommigen worden gedood door het zwaard en door vuur. Er zullen er in de gevangenis worden geworden geworpen. Zo is de strijd tussen waarheid en leugen voortdurend gaande.

Het boek Openbaring zegt het al: 'Wie vuil is, moet nog vuiler worden'. En daartegenover staat: 'Wie heilig is moet nog meer geheiligd worden'. Als het einde dichterbij komt, gaat de scheiding zich voltrekken. De scheiding tussen Gods volk en de wereld. En die scheiding wordt steeds duidelijker zichtbaar. We zien de ware aard van Antiochus in vers 36: 'Die koning zal handelen naar eigen goeddunken. Hij zal zich verheffen en groot maken boven elke god. Hij zal tegen de God der goden wonderlijke dingen spreken. Hij zal voorspoedig zijn tot de gramschap voltrokken is. Want wat vast besloten is, zal gebeuren'. Antiochus wil als God zijn. Hij staat symbool voor antigoddelijke machten. We zien ook dat het maar voor een tijd is. Het is de tijd van Gods gramschap. God komt in Zijn toorn. Hij stelt een grens. We lezen vanaf 40 over het einde. De eindfase van de strijd. Er is een voortdurende strijd om de macht gaande met Egypte. Die strijd concentreert zich op het land dat tussen beide machten in ligt, namelijk Israël. Over die strijd gaat het. Lees dan vers 44: 'Maar de geruchten uit het oosten en het uit het noorden zullen hem schrik aanjagen'. Zo zien we dat God ingrijpt. Al moeten we zeggen dat het niet heel openlijk zichtbaar is. Zo is dat toch vaker in de geschiedenis? De wereld spreekt van het keren van de oorlogskansen. Of van een onvoorziene gebeurtenis. Het geloof weet dat God handelt, dat Zijn raadsbesluit wordt uitgevoerd.

Zo komen we bij onze kerntekst, het laatste vers van het hoofdstuk: 'En hij zal de tenten van zijn paleis tussen de zeeën opzetten, bij de berg van het heilig sieraad. Dan zal hij tot zijn einde komen, en geen helper hebben'. Deze woorden verwijzen naar de belegering van Jeruzalem. Het zijn woorden om goed te lezen. Woorden om onder een vergrootglas te leggen. Tijdens de grimmige strijd heeft Antiochus zijn tenten opgezet tussen de Middellandse Zee en de berg van het heilige sieraad. Israël is het land van het heilige sieraad. De berg waarover het gaat is de berg Sion. De bedoeling van Antiochus is duidelijk. Hij wil heersen over de woonplaats van Gods volk en daarmee van God Zelf. Hij wil laten zien, dat hij het heeft gewonnen van de God van Israël. Daarin zijn de trekken van de antichrist zichtbaar. We zien lijnen naar de eindtijd, naar de eindstrijd. Denk aan het boek Openbaring zegt over de strijd tussen de vrouw en de draak. Dan komt de aarde de vrouw te hulp en neemt de vloedgolf in zich op. Eigenlijk zie je dat hier gebeuren. Er is een vloedgolf aan legers die naar het noorden trekken. Maar de HEERE zorgt ervoor dat de vijanden van Zijn volk worden verstrooid. Opstandige volken leiden Antiochus af. Hij gaat zijn ondergang tegemoet. Dan is het afgelopen. Het einde van de man die als God wilde zijn. 'Dan zal hij tot zijn einde komen, en geen helper hebben'.

Wat betekenen deze woorden? Wat betekent het dat de grote tegenstander van God zijn tenten zal opslaan tussen de Middellandse Zee en de berg Sion? De vraag is of we dat dat

letterlijk moeten opvatten? Zal een laatste grote slag in deze wereld plaatsvinden in Israël? Kunnen we gebeurtenissen in het Midden-Oosten vandaag leggen naast deze woorden uit het boek Daniël? Laten we dat niet uitsluiten. God zegent en beschermt Zijn volk Israël. De berg Sion is de berg van het heilige sieraad. Dat is ook de berg waar Abraham zijn zoon Izak moest gaan offeren. Op Sion, daar is later de tempel gebouwd. Dat is de plaats waar God woont. Het heilige sieraad. De tempel ligt al zeventig jaar in puin, maar toch horen we deze woorden. De Joden keren terug om te gaan herbouwen. Bemoedigend dat er zo over de berg Sion wordt gesproken. Ondertussen moeten we macht van de antichrist niet onderschatten. Het begin van de tekst zegt dat hij daar zijn tenten zal opzetten. Hij wil ze vastzetten, om niet meer weg te gaan. Tussen de zee en Sion. Dat wil zeggen tussen de wereld en de kerk. Tussen het geloof en het ongeloof. Tussen de donkere machten van de zonde en lichtende macht van Gods genade. Er zal dus een tijd komen, waarin de grenzen tussen kerk en wereld, geloof en ongeloof, tussen christenen en niet-christenen zullen vervagen.

Op allerlei manieren is dat toch zichtbaar in onze tijd? De grenzen vervagen. De antichrist slaat zijn tenten op. Het is een aanval op Gods rijk. Op Zijn heilige Naam, Zijn heilig Woord, Zijn heilige Zoon, en Zijn heilig werk aan zondaars. Daar wordt de spot mee gedreven. Maar ook Zijn geboden wordt ontheiligd. Lees bijvoorbeeld wat vers 37 schrijft. Het huwelijk zal niet meer in ere zijn. De gewone verhouding tussen man en vrouw zal niet meer gewoon zijn. We zien de mens die alleen maar op zichzelf is gericht. Dat is toch precies wat er in onze tijd gebeurt? Moeten we dat niet met een bepaalde ontsteltenis constateren? Het gaat erom dat we bij het licht van Gods Woord onze eigen tijd verstaan. Opdat we geleid door de Heilige Geest de onheilige geesten gaan herkennen. We zien dat de kerk door een periode van beproeving en loutering moet heengaan. De HEERE laat het toe, tot een bepaalde grens. De berg Sion is en blijft Zijn heilig sieraad. Er staan nog zoveel beloften op voor Israël en voor de volkeren. Alles roept hier om de komst van het Licht der lichten. De belofte voor het volk dat wandelt in de schaduw van de dood. Over hen zal een licht opgaan.

Wat is nu Gods boodschap voor Daniël? Hij zegt: wees getroost Daniël, want er komt een einde aan. We lezen in vers 45. 'Dan zal hij tot zijn einde komen'. Het blijft niet doorgaan, maar er komt een einde aan, en dat voorgoed. En dat einde is ook een afschrikwekkend einde. Hij zal geen helper hebben. De hoogmoedige Antiochus Epifanes gaat onder. Deze goddeloze koning. Het verwijst ook naar de dag van het grote oordeel. Bij profeten van het Oude Testament kun je steeds over die dag lezen. De dag van de HEERE komt. We weten dat de dag van de wederkomst van de Heere Jezus Christus komt. Naar die dag mogen wij uitzien met verlangen. Dat is Advent. Verlangen naar Zijn wederkomst op de wolken van de hemel. Dan zal Hij alles recht maken, alles recht zetten. Hij zal wederkomen om te oordelen de levenden en de doden. Dat zal voor alle goddelozen het einde zijn. Niet een tijdelijke, maar een eeuwige dood. Dat is het voor altijd te laat. 'Dan zal hij tot zijn einde komen'. Het is een woord om ons wakker te schudden. Om ons tot bekering te roepen.

We zijn vandaag onder de Evangelieverkondiging. Het is de tweede Adventszondag. We weten van de grote Helper die gekomen is. Hij kwam om ons te troosten. Hij kwam in onze duisternis. Hij kwam in een wereld vol vijandschap. Er was geen plaats voor Hem. Maar Christus is gekomen om het licht te brengen. Het Evangelie nodigt ons: 'Kom tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'. De Zoon van God is naar deze wereld gekomen. Uit de duistere, duistere wolken van deze wereld is het Licht der lichten opgegaan. De nodiging is

helder: 'Kom tot Zijn schijnsel alle volken, en gij mijn ziele bid het aan. Hij komt de schaduwen bestrijden, de zwarte schaduw van de dood, de nacht der zonde zal verdwijnen, genade spreidt haar morgenrood'. Daarover horen wij in deze Adventsweken. Over Zijn komst. Over Zijn wederkomst. In het verre Babel heeft Daniël daar iets van gezien. Hij zag de Man in linnen gekleed, Die leek op de mensenkinderen. Vandaag is er een Helper. Vandaag nog wel.

Amen

Lage Vuursche, 8 december 2019